

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W TORUNIU
DWUTYGODNIK INFORMACYJNY

Prenumerata wynosi w Toruniu i na prowincji:
Całorocznie Mp. 2.400 —
Półrocznie „ 1.200 —
Kwartalnie „ 600 —

Ogłoszenia: Cała stronica Mp. 20.000 —
Pół stronicy „ 10.000 —
Ćwierć stronicy „ 5.000 —
1/8 stronicy „ 2.500 —

Numer pojedynczy kosztuje 100 Mk.

Nakład i własność Izby Przem.-Handl. w Toruniu. — Redaktor odpowiedzialny: Dr. Tadeusz Raczyński.

Kredyt rządowy dla wielkiego przemysłu.

Dzięki staraniom Ministerstwa Przemysłu i Handlu uzyskano nowe kredyty na pożyczki dla wielkiego przemysłu, skutkiem czego wstrzymaną swego czasu rządową akcją pożyczkową zostaje wznowioną.

Krótkie podania, należycie umotywowane, z wymienieniem wysokości pożyczki, jej przeznaczenia (środki obrotowe, czy inwestycje i jakie) rat i terminów, w jakich ona ma być podniesiona, sposobu zabezpieczenia i spłaty, należy wnosić do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego — Wydział Przemysłu i Handlu — przez odnośnego Inspektora Przemysłu.

W podaniu należy udowodnić potrzebę nie tylko kredytu wogóle, ale kredytu ulgowego w szczególności, wzgl. niemożności korzystania z innych źródeł kredytu.

O pożyczki mogą się ubiegać jedynie przedsiębiorstwa już czynne, albo przynajmniej gotowe do szybkiego uruchomienia.

Pożyczki przyznawane będą na termin do 6 (sześciu) miesięcy (najdłużej).

Do zabezpieczenia pożyczki mogą służyć: a) weksel z 2 podpisami (najlepiej żyro pierwszorzędnego banku) b) kaucja hipoteczna na nieruchomości fabrycznej lub jakiegokolwiek innej, choćby nawet obcej, przyczem nie jest wymagane zapisanie kaucji na I numerze hipoteki.

Do podań należy prócz tego dołączyć następujące dokumenty wzgl. informacje:

1) krótki opis fabryki i jej działalność od początku jej istnienia i w chwili obecnej (rodzaj i rozmiary produkcji, ilość robotników, rynki zbytu, obrót i t. d) oraz ew. projekty na przyszłość.

2) tytuły prawne: statut spółki akcyjnej lub rejentalna umowa spółkowa, oraz odpis rejestru firmowego z właściwego sądu ew. inne dowody, stwierdzające prawo własności i prawo do zaciągania pożyczek.

3) bilanse i sprawozdania z ostatnich kilku lat, ew. w braku ich, krótki inwentarz (zestawienie aktywów i pasywów) oraz bilans brutto (wyciąg z księgi głównej) za ostatni miesiąc, opatrzone podpisem i stemplem firmowym.

4) krótki preliminarz wydatków obrotowych na najbliższe 6 miesięcy (surowce, węgiel, robociznę, koszty handlowe i t. p. możliwie za każdy miesiąc oddzielnie), lub krótki kosztorys projektowanych inwestycji. Przy surowcach należy podać w przybliżeniu ilość każdego z nich i cenę jednostki miary.

5) podać instytucje, mogące udzielić referencji i ich adresy (banki, instytucje rządowe, komunalne społeczne, zrzeszenia zawodowe i t. p.)

6) ewent. dowody, że fabryka albo większość udziałów lub akcji stanowi własność obywateli Państwa Polskiego.

7) wykaz ew. zobowiązań względem Skarbu lub Urzędów państw., wzgl. oświadczenie, że takowych niema.

W razie kaucji hipotecznej potrzebne są prócz tego:

8) całkowity wykaz hipoteczny (wszystkie 4 działy) nieruchomości, mającej stanowić zabezpieczenie pożyczki.

9) Szacunek jej (obecna wartość) oddzielnie, ziemia, budynki, instalacje, maszyny itp. dokonany przez eksperta, którego fachowość zostanie poświadczona przez instytucje albo osobę urzędową (Urząd Wojewódzki, Inspektor Przemysłu, Inżynier lub architekt powiatowy lub miejski, miejscowy urząd Ministerstwa Robót Publicznych, Wydział Budowlany Sejmiku lub Magistratu itp.)

10) dla spółek akcyjnych lub z ogr. odp. uchwałę walnego zgromadzenia o obciążeniu hipotek do odpowiedniej wysokości.

11) polisy asekuracyjne lub ich kopje.

Dokumenty czyste formalne (statut, odpis rejestru firmowego, plenipotencja zarządu, polisy,

dowód obywatelstwa) mogą być złożone później, w razie trudności z ich wyrobieniem.

Dla uniknięcia zwłoki przy załatwianiu podania o pożyczkę rządową, należy ściślej wypełnić wszystkie wskazówki powyżej opisane. Wszelkie odstępstwa, brak dokumentów itp. winny być szczegółowo omówione w podaniu i umotywowane.

Podania stron prywatnych o udzielenie pożyczki z kredytu dla wielkiego przemysłu podlegają w myśl ustawy z dnia 7. 4. 22. o opłatach skarbowych Dz. Ustaw Nr 38 opłacie stempelowej w wysokości 200,— mk. oraz każdy załącznik do takiego podania po 50,— mk. (od każdego załącznika bez względu na ilość arkuszy).

Opłatę od załącznika należy uiścić bez względu na to, czy załącznik jest dokumentem oryginalnym czy odpisem oraz czy od pisma stanowiącego załącznik, uiszczono już poprzednio jakkolwiek opłatę skarbową.

Komunikat w sprawie wywozu wikliny z Pomorza.

Produkcja wikliny w kraju stanowi poważną gałąź gospodarstwa i może przynosić pokaźne dochody ludności, przez zbyt i przeróbkę wewnątrz kraju i przez wywóz zagranicę. Przemysł ten można wielokrotnie powiększyć i udoskonalić tak przez wprowadzenie racjonalnej plantacji, jak i przez wyzyskanie olbrzymich nadrzecznych odłogów, podatnych pod uprawę. W tym celu zamiarem Rządu jest otoczenie specjalną opieką właściciwych plantatorów, t. j. właścicieli lub dzierżawców — hodowców kęp wiklinowych, uwolnienie ich od spekulacji i zachęcenie do intensywniejszej gospodarki.

W tym celu Urząd Przywozu i Wywozu udzielać będzie pozwoleń na wywóz wikliny zagranicę właścicielom i dzierżawcom kęp wiklinowych na podstawie opinii Wydziału Przemysłu i Handlu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W celu uzyskania opinii, plantatorzy (wzgl. dzierżawcy) winni wnieść podanie (stempel 200 marek od podania i 50 marek od każdego załącznika) z dołączeniem wierzytelnego dowodu własności (odpis z księgi gruntowej) lub na dzierżawę (odpis kontraktu dzierżawy), z wyszczególnieniem w podaniu ilości i wielkości kęp zajętych pod uprawę poszczególnych gatunków wikliny, ilości korowanego surowca, oraz ilości poszczególnych gatunków i rodzajów wikliny, które dany petent zamierza wywieźć zagranicę.

Podanie to powinno być adresowane do Wojewody Pomorskiego (Wydział Przemysłu i Handlu) i złożone u właściwego Starosty (względnie Prezydenta miasta), który zaopatrzy podanie w niezbędne zaświadczenie co do przestrzeni i gatunku, rzeczywiście uprawianej przez petenta wikliny.

Związek Producentów Wikliny Ziem Zachodnich może powyższe formalności załatwiać dla swoich członków, byleby je dokonał dla każdego członka imiennie i należycie opracowane i udokumentowane wnioski skierował na wyżej przepisaną drogę służbową, przyczem, w danym wypadku, zaświadczenie PP. Starostów (wzgl. Prezydentów) może być zastąpione odpowiednim zaświadczeniem Izby Przem.-Handlowej, o ile takowa odnośne dane posiada.

Po zaopiniowaniu podanie będzie skierowane do Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu.

Ilość surowca, przeznaczonego na eksport, określi opinia Wydziału Przemysłu i Handlu w wysokości nie przekraczającej 75% ogólnej produkcji poszczególnego plantatora, przyczem przy udzielaniu opinii będą brane pod uwagę warunki lokalne, a przede wszystkim wewnętrzne zapotrzebowanie wikliny.

Wszelkie wnioski, skierowane na inną drogę lub nieodpowiednio udokumentowane, są zupełnie bezcelowe i rozpatrywane nie będą.

Obroty dewizami.

Dnia 30. października b. r. wchodzi w życie poniżej podane zmiany, wprowadzone rozporządzeniem z dn. 5. października b. r. (Dz. Ustaw Nr 89 Poz. 816) w obowiązującym obecnie rozporządzeniu z dn. 31. grudnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznymi. W artykule 5, który w punktach a — i wylicza wypadki, w których bankom dewizowym wolno dokonywać sprzedaży walut zagranicznych i dewiz osobom i firmom prywatnym, punkt f) otrzymuje następujące brzmienie: „Na koszt podróży do wysokości 1000 fr. szwajc. lub równowartości w innych walutach, jednorazowo na osobę, za specjalną odnotacją na paszporcie zagranicznym, względnie w razie wyjazdu na obszar Wolnego Miasta Gdańska na dowodzie osobistym, w tym ostatnim wypadku jednakże nie częściej, jak raz na miesiąc”. Punkt i) tegoż artykułu otrzymuje brzmienie następujące: „Na wszystkie inne cele gospodarczo uzasadnione, o ile zachodzi konieczność dokonania zapłaty zagranicą i suma nie przewyższa 1000 fr. szw. lub równowartości, w innych walutach. Dla sum powyższych wymagane jest uzyskanie uprzedniego zezwolenia Ministerstwa Skarbu, lub organów przez nie oznaczonych.

Art. 10 otrzymuje brzmienie następujące: „Wywóz walut i dewiz, nie pochodzących z kupna w bankach dewizowych, dozwolony jest bez uzyskiwania specjalnego pozwolenia do wysokości 1000 fr. sz. lub równowartości w innych walutach zagranicznych. Dla wywozu sum do 3000 fr. szw. lub równowartości w innych walutach wymagane jest zezwolenie Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, lub jednego z jej oddziałów. Ze-

zwolenia takie udzielane będą za okazaniem paszportów zagranicznych.

Pozwoleń na wywóz sum wyższych udziela Ministerstwo skarbu, lub organy przez nie wyznaczone".

Art. 11 otrzymuje brzmienie następujące: „Wywóz marek polskich w gotowiznie, w czekach, przekazach lub zobowiązaniach kupieckich dozwolony jest bez specjalnego pozwolenia do wysokości 100 000 marek polskich jednorazowo dla jednej osoby z tem jednakże, iż ogólna suma wywiezionych przez jedną osobę marek polskich nie może przekroczyć w ciągu jednego miesiąca 300 000 mk. Pozwoleń na wywóz marek polskich do wysokości 300 000 mk. udziela Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa i jej oddziały.

Pozwoleń na wywóz sum wyższych udziela Ministerstwo Skarbu lub wyznaczone przez nie organy.

W myśl rozporządzenia z dn 5. października 1922 r. (Dz. Ustaw. Nr. 99, poz. 817) jako organy Ministerstwa Skarbu, przewidziane w rozporządzeniu o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznymi wyznaczeni zostają dla bezpośredniego załatwienia spraw związanych z wykonaniem powyższego rozporządzenia specjaliści delegaci Ministerstwa Skarbu, w następujących miejscowościach:

- 1) w Warszawie — dla obszaru województw: warszawskiego, lubelskiego, białostockiego, poleskiego i wołyńskiego,
- 2) w Łodzi — dla obszaru województwa łódzkiego,
- 3) w Sosnowcu — dla obszaru województwa kieleckiego.
- 4) we Lwowie — dla obszaru województw: lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego,
- 5) w Krakowie — dla obszaru województwa krakowskiego, z wyjątkiem miasta Białej,
- 6) w Bielsku — dla powiatu bielskiego i cieszyńskiego, województwa śląskiego oraz miasta Białej,
- 7) w Poznaniu — dla obszaru województwa poznańskiego, z wyjątkiem miasta Bydgoszczy, oraz powiatów: bydgoskiego i inowrocławskiego,
- 8) w Bydgoszczy — dla obszaru województwa pomorskiego oraz miasta Bydgoszczy, powiatu bydgoskiego i inowrocławskiego,
- 9) w Wilnie — dla obszaru ziemi wileńskiej i województwa nowogródzkiego.

Przepisy wykonawcze dla umów między państwowych.

I. Przywóz towarów zakazanych, objętych umową między państwową.

1. Podanie należy składać do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Departament Handlowy, Wydział 17.

2. W razie składania podań na blankietach Gł. Urzędu Przywozu i Wywozu, należy wypełnić

wszystkie rubryki. Przy podaniach składanych listownie, należy wyszczególnić następujące pozycje:

- a) Kraj, z którego towar pochodzi.
- b) Urząd Celny, przez który towar ma wejść w granice Państwa.
- c) Waga towaru i rodzaj opakowania.
- d) Rodzaj towaru (dokładna specyfikacja).
- e) Wartość towaru według załączonej faktury.
- f) Odpis patentu I klasy lub równoznacznego świadectwa.

U w a g a: Podania nie zawierające powyższych danych, nie mogą być uwzględnione i narażają petentów tylko na stratę czasu.

3. Do podania należy dołączyć:

- 1) fakturę,
- 2) odpis patentu, o ile taki odpis nie był już uprzednio przesłany do Wydziału przy innym podaniu. W tym ostatnim wypadku należy zaznaczyć w podaniu, iż odpis patentu był dołączony przy piśmie poprzednim (podać datę pisma).

4. Obowiązujące obecnie opłaty stemplowe są następujące:

- na podaniach 200 mkp.
- na załącznikach 50 mkp.

U w a g a: Podania nieostemplowane nie są rozpatrywane.

5. W końcu każdego miesiąca odbywa się w Min. Przem. i Handlu posiedzenie Komisji międzydepartamentalnej; która bada złożone podania i decyduje w sprawach przydziału kontyngentu.

Petenci zostają powiadomieni listownie o rezultacie przydziału i otrzymają zaświadczenie na prawo przywozu w Gł. Urzędzie Przywozu i Wywozu (Min. Przem. i Handlu, pokój nr. 48) za opłatą kosztów manipulacyjnych, wysokość której wynosi 4 promille wartości.

6. Zniżki celne, przyznane w Umowie między państwowej, są stosowane przez komory celne tylko wtedy, jeżeli do towaru jest dołączone świadectwo pochodzenia wystawione przez właściwą instytucję danego kraju i opatrzone wizą władz polskich konsularnych (lub przez Radcę Handlowego).

U w a g a. Brak wizy polskiej na świadectwie pochodzenia uniemożliwia przyznanie zniżki celnej.

II. Przywóz towarów, wolnych do wywozu.

Przywóz tych towarów jest wolny od wszelkich formalności z wyjątkiem formalności celnych.

Jeżeli dany towar korzysta ze zniżki celnej, należy do dokumentów przewozowych dołączyć świadectwo pochodzenia, opatrzone wizą konsularną polską (patrz wyżej I. punkt 6).

III. Wywóz towarów polskich za granicę.

Towary wywożone z Polski dzielą się, pod względem formalności wywozowych, na 2 grupy, mianowicie na towary wolne do wywozu oraz

na towary zakazane (patrz Monitor Nr. 177 z 7. VIII. 1922).

1. Przy wywozie towarów nie znajdujących się na liście towarów zakazanych, nie ma żadnych formalności do załatwienia w Min. Przem. i Handlu. Należy stosować się tylko do przepisu Departamentu Cel.
2. Jeżeli dany towar korzysta z niższej celi w kraju, do którego jest wywożony, należy do dokumentów przewozowych dołączyć polskie świadectwo pochodzenia, opatrzone wizą konsularną (lub Rady Handlowego) danego Państwa w Polsce.
3. Wykaz instytucji przemysłowo-handlowych, uprawnionych do wystawiania świadectw pochodzenia znajduje się w każdej Izbie Handlowo-Przemysłowej.
4. Przy wywozie towarów, znajdujących się na liście towarów zakazanych, należy oprócz świadectwa pochodzenia uzyskać również pozwolenie wywozu, które otrzymać można w tej samej drodze, jak wskazane wyżej pozwolenia przywozu.

Wywóz jaj.

Ministerjum Przemysłu i Handlu podaje do wiadomości, że opłata wywozu od jaj pobierana będzie począwszy od 23. bm. 75 (siedemdziesiąt pięć) marek od sztuki.

Komunikat sprawozdawczy z rynku żelaza za miesiąc październik 1922 r.

nadesłany przez Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe, dawniej C. B. Dietrich i Syn.

Dopiero w ubiegłym miesiącu huty górnośląskie podwyższyły ceny za żelazo, a teraz znów znaczna zwyżka nastąpiła.

Związek Polskich Hut Żelaznych 1. b. m. także podwyższył o mniej więcej 10—15% lecz ma to tylko znaczenie teoretyczne, ponieważ huty Kongresówki rynek tutejszy w bardzo nieznacznej ilości żelaza zaopatruje, przyczem zamówienia załatwiają bardzo ociężale, bo w terminie 6—8 miesięcy po odbiorze zamówienia.

Natomiast huty Górnego Śląska w znacznie krótszym czasie i większe ilości dostawiają.

Dzisiejsze ceny za żelazo wachają się odpowiednio do pochodzenia, jak następuje:

żelazo sztabowe	mk. 390—440
„ taśmowe	„ 470—500
„ uniwersalne	„ 450—480
dрут walcowany	„ 450—500
belki żelazne	„ 400—450
podkowy	„ 700
lemieszki i odkładnie	„ 500

wszystko za 1 kg. loco stacja załadowania. Ceny za nity, śruby i nakrętki w ostatnim czasie nieznacznie się podwyższyły.

Z powodu braku znaków obrotowych, i rozgłaszanych przez jednostki nieznaną tendencję rynkowej wieści, jakoby ceny od zakupu, szkodząc sobie i ogółowi. Bo gdy z braku towarów kupić muszą, przekonują się zazwyczaj, że ceny zamiast oczekiwanej niższej, doznały znacznej podwyżki.

Fatalny spadek waluty naszej pociągający za sobą zwyżkę płac dla robotników i kosztów przewozu tylko dalsze podwyżki, — ale nigdy niżenia się cen spowodować nie może.

Z powodu dalszego spadku marki polskiej huty polskie ceny za żelazo także znacznie podwyższyć musiały. Żelazo górnośląskie, które w markach niemieckich płacić trzeba, podskoczyło o nieomal 100%. Dalszego znacznego podrożenia spodziewać się należy. Huty kongresówki w ostatnich dniach większe ilości żelaza wysyłają.

Odbiorcy i nadal wyczekują lepszych czasów i niżenia się cen, dotąd i, jak się zdaje, na dłuższy czas jeszcze bez skutku.

Obecnie sprzedaje się żelazo po cenach jak następuje:

żelazo sztabowe	mk. 420—460
„ taśmowe	„ 560—600
dрут walcowany	„ 680—700
belki żelazne	„ 420—470
podkowy	„ 825
blachy żelazne 1—5 mm.	„ 600—750

wszystko za kg. loco stacja załadowania.

Emalja o mniej więcej 15%, nity, śruby i nakrętki około 10% droższe.

Zmiany przeprowadzone w rejestrze handlowym.

Wpisano firmy:

- 1) „Słoma“ — dawniej J. Priwin, Tow. Akc., Centrala Poznań — Oddział w Toruniu.
- 2) Bracia Szarzyńscy w Toruniu — Spółka rozpoczęła swe czynności 1. września 1922 r.
- 3) Marcelli Cieszyński — Hurtownia towarów kolonialnych w Toruniu.
- 4) Spółka malarska Murawski i Kuflewski w Toruniu.
- 5) Toruńska Fabryka Wyrobów Papierowych Ostrowski i Ska., dawniej Bracia Rosenbaum.

- 6) Hurtownia Spółdzielcza okręgu korpusu Nr. VIII. w Toruniu.
- 7) J. Matuszkiewicz — Toruń.
- 8) „Fortuna” — Centrala Agentur Handlowych na Zachodzie Józef Mazuś w Toruniu.
- 9) „Świt” Tow. z ogr. poręką w Toruniu — przedsiębiorstwo drzewne.
- 10) „Elektromotor” — właśc. inż. Jan Sobocki, Toruń.
- 11) Władysław Radomski — Bank Rolniczo-Handlowy w Poznaniu Tow. Akc. — Oddział w Toruniu.
- 12) Polanowski i Ska. — jawna spółka handlowa w Toruniu.
- 13) Durczewski i Ska. — Fabryka grzebieni i guzików w Chełmży.
- 14) Handel zbożem i mąką W. Kuczyński i Ska. w Chełmży.
- 15) Julian Smoliński w Działdowie
- 16) „Pomorska Fabryka Kapeluszy” Tow. Akc. w Wąbrzeźnie.

Konsulat niemiecki w Toruniu.

Województwo Pomorskie komunikuje nam, że ponieważ przewidziany na stanowisko Konsula Niemieckiego w Toruniu p. Tjaben nie może chwilowo wyjechać z Berlina celem objęcia nowego stanowiska, upoważniony do otwarcia Konsulatu został p. Zoppfel, Wice-Konsul w Poznaniu, z poleceniem czasowego pełnienia obowiązków konsula. Wszelkie sprawy, skierowywane dotychczas do Gen. Konsulatu w Poznaniu, przesyłać należy do Konsulatu w Toruniu, ul. Bydgoska 60 II p.

Zmiany przeprowadzono przy firmach:

- 1) Ziegel- u. Baustoffhandlung Franz Adalbert Korsch w Toruniu (prokury udzielono żonę Elżbiecie Korsch z domu Kolberg w Toruniu i kupcowi Ottonowi Schmidtsdorfowi z Torunia).
- 2) „Len” w Toruniu — Tow. Akc. (zmiany w zarządzie).
- 3) Łucjan Tomaszewski — Toruń (zmiana właściciela firmy).
- 4) Żurawski i Ska. — Wąbrzeźno (zmiana właściciela firmy).
- 5) Dom Handlowy Ugoda-Ikert de Nordheim i Ska. w Toruniu (przystąpienie handlowca Gustawa Hunkera z Torunia jako nowego spółnika).
- 6) Bank Warszawsko-Gdański Sp. Akc. w Warszawie — Oddział w Toruniu (zgaśnięcie prokury Pawła Różańskiego).
- 7) H. A. Winkelhausen, Filja Toruń (Brunowi Liszewskiemu z Torunia udzielono prokury).

Wykreślenie firmy:

- 1) „Montanja” Tow. z ogr. por. w Wąbrzeźnie.
- 2) Hermann Ostrodzki w Lubawie.
- 3) Ferdynand Klostermann w Wąbrzeźnie.

Oferty.

Firma Bernh. Peterson w Reykjavik (Islandja) adr. teleg. Bernhardo, skrzynka poczt. (post. box) 241, kabl. kid. A. B. C. Sth. & 6th Ed., Scotts, Watkins, and private codes, eksportująca: solone mięso owcze, ryby suszone i solone, śledzie i tran, pragnie wejść w stosunki handlowe z pierwszorzędnymi handlowcami w Polsce, ewentualnie pracować na zasadzie obrotu wymiennego.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu nadesłało zestawienie adresów szwajcarskich fabryk formaliny, farb anilinowych tudzież importerów węgla drzewnego, smoły drzewnej, terpentyny, acetonu i spirytusu drzewnego. Przejrzeć można w biurze Izby.

W Boettcher Nast. :-: Wiaśc.: A. Kulwicki, Toruń

Telefon 12/13. — Adres telegraficzny: Spedytor Boettcher.

Transportowanie mebli. Ekspedycja i czenie międzynarodowych transportów. Ekspedycja frachtu. Asekuracja. Jedyne łaźnie i wanny w Toruniu.

LAMBERT SADECKI ☼ TORUŃ ☼ MICKIEWICZA 8

(dawniej: Kohlen- und Baumaterialien-Handelsgesellschaft). Telefon nr. 560.

Specjalny interes transportu mebli.

Wypożyczenie wozów meblowych każdego czasu. Sprzedaż węgla górnośląskiego.

JULJAN WYRZYKOWSKI

TORUŃ
WARSZAWSKA 2.

TARTAK PAROWY

i SKŁADY DRZEWA
budowlanego, blochów,
podkładów kolejowych

i DRZEWA EKSPORTOWEGO.

NAJPRZEDNIEJSZE LIKIERY i WÓDKI

z własnego rektyfikatu

ARTUR GAEDE

Rektyfikacja spirytusu
W TORUNIU

FABRYKI LIKIERÓW
i wyrobów wódczanych

POZNAŃ DZIAŁDOWO TORUŃ
założ. 1816. założ. 1850. założ. 1863

Sprzedaż hurtowa:
Poznań, Działdowo, Toruń.

Sprzedaż detaliczna:
Działdowo-Toruń (Stary Rynek 5,
(dawn. M. Henius)

A. Rosochowicz

Przedsiębiorstwo robót inżynieryjno - budowlanych

Przygotowywanie wszelkich
projektów i kosztorysów, wcho-
dzących w zakres budownictwa
pod-na-ziemnego i żel-betonowego.

Wszelkie wyroby cementowe
jak to:

rury, płyty chodnikowe, słupki
do płotów, cembrowiny i t. d.

poleca po cenach umiarkowanych.

Toruń

Mickiewicza 94.

Telefon 576.

Telefon 576.

SŁOWO .

Czytajcie!!!

CEMENT, WAPNO, CEGŁĘ, DRZEWO I DESKI

jakoteż i inne materiały budowlane dostarcza w przesyłkach wagonowych

Franciszek Wojciech Korsch, Słowackiego 31a.**PRZETARG OFERTOWY.****IZBA PRZEMYSŁOWO-HANDLOWA
W TORUNIU**

ogłasza niniejszem przetarg ofertowy na
usunięcie konstrukcji drewnianej w dawnej pa-
rowozowni przy Głównym Dworcu w Toruniu.
Oferty składać należy do dnia 19 b. m. godz. 12
w południe.

:-: Blizszych informacji można zasięgnąć w biurze Izby. :-:

DAWN. RICHARD THOMAS**Największa Fabryka Pierników**

w rękach polskich.

TORUŃ, JĘCZMIENNA 4/13.**Pomorska Centrala Drzewa, Różycki i Ska Lidzbark (Pom.)**

Tartaki, Fabryka mebli i handel drzewa

KUPUJE I SPRZEDAJE drzewo każdego rodzaju w okrągłym i tartym stanie
w każdej ilości. (Starannie pielęgnowany materiał sosnowy).

WIELKIE KORZYŚCI!!!

Każdy detalista, hurtownik i wytwórca odnosi przez czytanie i abonowanie jedynych w Polsce tygodników fachowych —

- „Kupiec“ abonament kwart. 600 mk.
- „Drogerzysta“ abon. kwart. 480 „
- „Przegląd Włóknisty“ ab. kw. 480 „
- „Rynek Metalowy“ abon. kw. 480 „
- „Skóra i Obuwie“ abon. kw. 480 „
- „Dom Gościenny“ abon. kw. 320 „

Z powodu wielkiego rozpowszechnienia powyższych pism fachowych w całej Polsce, reklamy i ogłoszenia zamieszczane w nich odnoszą wielki skutek.

Adres:

„**KUPIEC**“ Tow. Wydawnicze
P o z n a ń, Wielka 10.

(Największe wydawnictwo gazet fachowych w Polsce, zakłady graficzne, własny dom fabryczny).

ROLNIK

TOW. ZAKUPU I SPRZEDAŻY

z. Sp. z o. p.

CHEŁMŹA (Pomorze)

Zakup i sprzedaż
wszelkich ziemio-
plodów, przetwo-
::: rów tychże, :::
sztucznych nawo-
zów, nasion, węgla
::: i wełny :::

==== Telefon 43 i 61 ====

Adres telegraficzny:

„**ROLNIK**“ Chełmża.

Maszyny

do wypielania buraków i zboża
patent LOHRKE

siewniki rządowe do saletry

noże do wypielaczy wszelkich
gatunków,

elewatory do słomy

— samowkładacze —
do parowych młocarni
fabrykuję jako specjalność.

Polecam
warsztaty reparacyjne (anlogen)
spojnia i wypożyczanie parowych
plugów.

W. MIKOŁAJCZYK

dawn. GEBR. LOHRKE
fabryka maszyn — Chełmża.

DOM EKSPEDYCYJNO-HANDLOWY

LUDWIK SZYMAŃSKI

urzędowy ekspedytor polskich kolei państwowych.

TORUŃ

Żeglarska 3. — Telefony 909. i 914.

Filja w ekspedycji towarowej Główny Dworzec.

EKSPEDYCJA FRACHTU kolejowego i wodnego. —
TRANSPORT MEBLI. — Własne meblowe wozy. —
CLENIE TRANSPORTÓW ZAGRANICZNYCH przez
Ministerjum skarbu urzędowo dopuszczony — ŻEGLUGA.
Własne parostatki i berlinki. — Parostatki wycieczkowe
zawsze do dyspozycji. — Własne magazyny z bocznkami
kolejowymi.

MAGAZYNOWANIE, FINANSOWANIE i LOM-
BARDOWANIE TOWARU. — EKSPEDYCJA
DRZEWA koleją i wodą własnymi parostatkami
i berlinkami.